

Motion till riksdagen 2022/23:1125

av **Lawen Redar (S)**

Politik för Sveriges arbetarkvinnor

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att motverka de strukturella hinder på arbetsmarknaden som begränsar arbetarkvinnors rätt till trygga anställningar, rätt till heltid och medinflytande i arbetets schemaläggning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den svenska jämställdhetsdebatten har under lång tid framhållit liberala lösningar på strukturella problem. Låglönearbete, otrygga anställningar och stress i arbetslivet ska lösas med att kvinnor byter jobb. Hem- och hushållsarbetet blir jämställt om kvinnor väljer rätt partner. Deltidsarbetet är ett fritt val. Bortsett från att alla dessa slutsatser inte stämmer, har debatten bidragit till att politiken hamnat långt från att lösa strukturella problem som drabbar Sveriges arbetarkvinnor.

Arbetarkvinnor har en alldeles säregen situation på arbetsmarknaden. De senaste 20 åren har deras anställningar blivit mer och mer otrygga utan någon nämnvärd reaktion från politiken. Färre än hälften av arbetarkvinnorna har en fast anställning på heltid. Var fjärde kvinna i arbetaryrke har en tidsbegränsad anställning där de vanligaste anställningsformerna är särskild visstidsanställning, anställning per timme eller vid behov. Nästan hälften av arbetarkvinnorna arbetar deltid på grund av arbetets fysiska och psykiska belastning. Därtill har sju av tio kvinnor i arbetaryrken inget inflytande över sin arbetstid. (LO, Sveriges jämställdhetsbarometer 2022, s. 22)

De otryggaste anställningarna, det vill säga behovsanställning och anställd per timme, utformas vanligen som korta anställningar som staplas på varandra utan något fast åtagande från arbetsgivaren. Anställningarna ger den anställda en kort planeringshorisont, man inkallas på kort varsel och måste hålla möjligheten öppen för att arbeta extra för att få hushållsekonomin att gå runt.

Från och med i oktober 2022 började viktiga förändringar i LAS att gälla. En av dessa är att arbetsgivare inte längre kan erbjuda allmänna visstidsanställningar. Istället

har man infört anställningsformen särskild visstid som övergår i en tillsvidareanställning efter 12 månader under en 5-årsperiod, till skillnad från tidigare 24 månader. Dessvärre ändrar inte detta de mest otrygga förutsättningarna som att vara anställd och avlönad per timme.

När LO har undersökt varför kvinnor i välfärden arbetar deltid framgår det att arbetet i vård och omsorg organiseras i form av precisionsbemanning. Därtill upplevs arbetet alltför fysiskt eller psykiskt krävande för att man ska orka arbeta heltid. Enligt jämställdhetsbarometern för 2022 anser en absolut majoritet av arbetarkvinnorna att arbetet är psykiskt påfrestande och fysiskt uttröttande. Sjukfrånvaron bland arbetarkvinnor är direkt kopplad till arbetsrelaterade besvär. Situationen påverkar dessutom fritiden genom ökad stress efter arbetet, ångest och sömnsvårigheter samt familjelivet.

För att komma åt arbetarkvinnors arbetsmarknadssituation krävs statliga investeringar till kommuner och regioner samt en aktiv personalpolitik. Arbetarkvinnor ska ha rätt till heltidsarbete. Det är orimligt att arbetarkvinnors tjänstgöringstid är 77 procent av heltid, vilket innebär 30 timmars arbetsvecka. Skulle arbetarkvinnor arbeta heltid skulle genomsnittslönen öka med 5 500 kronor i månaden. För att arbetarkvinnor ska orka med att arbeta heltid krävs att precisionsbemanningen och minutscheman i hemtjänsten upphör. Vård- och omsorgsarbetare ska kunna anpassa arbetsdagen efter förutsättningarna och inte vara låsta till ett visst antal minuter. Därtill behövs fler anställda i välfärden för att minska den fysiska och psykiska belastningen.

Den socialdemokratiskt ledda regeringen utökade välfärds miljarderna som bland annat gått till fler arbetande timmar i välfärden och nyanställningar. I många socialdemokratiskt ledda kommuner har man infört rätten till heltid som norm. Politiken måste aktivt motverka de strukturella hinder på arbetsmarknaden som begränsar arbetarkvinnors rätt till trygga anställningar, rätt till heltid, bättre arbetsmiljö samt medinflytande över arbetets schemaläggning.

Lawen Redar (S)